

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).

Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.

a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Apare în fiecare Duminecă

Un apel al fruntașilor noștri.

Din prilejul Anului-Nou cei mai de frunte bărbați naționali ai noștri au adresat către poporul românesc un apel, publicat în »Tribuna« (nr. 2), în care arată, că ei sînt hotărîți a duce mai departe lupta pentru *causa română și drepturile poporului român*, neînfricându-i nici stările grele, în care ne aflăm, și nici jertfele ce li-s'ar cere, fie ele ori-cât de mari.

Dându-ne astfel cuvinte de încurajare, fruntașii noștri cer spriginul poporului românesc pentru lupta lor și cu deosebire pentru spriginirea *foilor naționale*, cari în împrejurările de acum sînt un puternic mijloc de luptă.

Vrednicii fruntași își încheie astfel apelul:

Ziaristica este mijlocul cel mai puternic de luptă; este arma cu care între cadrele legilor luptăm pentru drepturile noastre; unicul teren pe care putem manifesta dorințele și pretensiunile noastre naționale. Noi am susținut cu mari jertfe în serviciul neamului două din aceste arme puternice de luptă: *Tribuna* și *Foaia Poporului* și sîntem hotărîți a le susține și mai departe, până la extrema sfortare.

Ca și până aci aceste arme vor fi puse necondiționat și exclusiv întru apărarea intereselor naționale și spre combaterea răului, ori de unde ar veni și ori unde s'ar găsi el, fie aproape, fie departe.

Marile evenimente, ce se anunță zi de zi pentru întreagă monarchia trebuie să ne servească acum de indemn și mai mare pentru a cimentă cu toții, cei cu bun gând și bună credință *opera solidarității naționale*, în numele căreia, conștienți de datorințele ce le avem facem apel frătesc la toți fruntașii poporului nostru, ca să ne dea tot concursul lor generos, spre a susține și a duce înainte lupta grea pentru cauza sfântă a neamului, căreia atâtea jertfe și suferințe i-am închinat cu toții, și pentru care gata sîntem a suferi și a jertfi și mai departe, ori-cât ni-s'ar cere, până-ce vom ajunge la isbânda deplină cea de mult dorită.

Sibiiu, în luna Decembrie 1898.

Dr. Ioan Rațiu. George Pop de Băsești.
Dr. Teodor Mihali. Rubin Pațița.
Iuliu Coroianu. Alexandru Filip.
Patriciu Barb. Gerasim Domide.

Cum stăm și ce se facem?

III.

În doi numeri dela sfîrșitul anului trecut am arătat sub acest titlu starea noastră pe terenul negoțului și că ce trebuie să facem.

Am arătat, că pe acest tereu avem frumoase începuturi. Avem 7 *înșofiri de negoț* în deosebite orașe (Făget, Bistrița, Sasca, Sibiiu, Dej, Blaj și Caransebeș), cari au menirea a da *negoțului românesc* o întindere mai mare și a fi un fel de magazine pentru boltașii români dela țeară, de unde ei pot cumpăra marfă bună pentru boltele lor. Am arătat apoi mai departe, că pe multe sate avem *neguțetori români* și că noi avem sfînta datorință a-i sprigini pe acestia, a *cumpăra dela ei, și numai dela ei* ce ne trebuie pentru casă, lăsându-ne de urîtul obicei de a sprigini și îmbogăți pe străini. Am spus, că alte neamuri așa fac, că își spriginesc ce e al lor, neguțetorii și meseriașii și de aceea înaintează. Am încheiat deci articolul nostru al doilea, zicînd: *unde avem bolți și unde se deschid, să le spriginim din toate puterile*. Devisa noastră să ne fie: *Niei un ac dela străini*.

Așa este și așa trebuie să facem — ne vor zice iubii cetitori, dar' apoi ne vor întreba: Ce se facem aceia din noi, în satele cărora nu sînt bolți sau dușene românești? Și aci se poate ajuta încâtva, răspundem noi. Mai înainte de toate, Românii, în satele cărora nu sînt boltași români să cumpere încât numai se poate din satele vecine, dela bolți românești și numai chiar când nu se poate aceasta, să între în bolta străinului.

Apoi să ne dăm silința a deschide în toate satele *bolte românești*, unde încă nu sînt.

Aici au sfînta datorință a lua lucrul în mână fruntașii satului, preoții, învățătorii, notarii și alții și a-l duce la bun sfîrșit. Ei trebuie să caute o persoană potrivită pentru a deschide boltă, fie acea persoană din sat sau de altundeva, apoi trebuie, mai cu seamă la început, a-i încuraja și a indemnă pe oameni să-i spriginească.

Pentru de a afla persoane potrivite de boltași, se pot folosi fruntașii și de publicări în foile noastre, îndeosebi în *Foaia Poporului*. Cetitorii noștri, cari au avut *Foaia Poporului* în anul 1897 își vor aduce aminte, că în decursul aceluși an s'a publicat despre mai multe sate de ale noastre, că sînt locuri bune pentru neguțetori. În urma acestor publicări și la indemnul dat de noi, mai mulți Români harnici au deschis bolți

în unele din satele publicate, și spre bucuria noastră, le merge bine.

Ei, de acest mijloc se pot folosi și acum fruntașii. »Foaia Poporului« le stă cu plăcere la îndemână și le dă povețele de lipsă. N'au decît să se adreseze la noi.

Eată, iubii cetitori, astfel trebuie să lucrăm pe terenul negoțului, cu stăruință, rîvnă, înțelegere frățească, cinste și omenie. În chipul acesta vom ave neguțetorii noștri, *negoț național-românesc*, vom scăpa de robia și cătușele străinilor și noi de noi tari vom fi.

Așadar' bolți românești peste tot locul și sprigin de lipsă neguțetorilor noștri. Îndreptătorul nostru să fie, zicem de nou și o vom mai zice: *Niei un ac dela străini*.

Silvestru Moldovan.

Ordin de zi. Din incidentul Anului-Nou, M. Sa Regele Carol a dat următorul ordin de zi:

»Ostași! Cu o deosebită plăcere Mă folosesc de prilejul anului care începe, ca să vă trimit ale Mele felicitări.

»Mulțumită jertfelor îndeplinite, armata și-a câștigat titluri neperitoare la recunoștința patriei și a Mea; dar' tocmai aceasta vă impune îndatorirea de a păstra neatinsă o reputațiune câștigată cu atîta muncă și stăruință.

»Pe drapelele voastre stă scris: »*Onoare și Patrie*«, nimic să nu desmintă această mîndră devisă! Rămînd deapururea vrednici de dînsa, veți fi îndeplinit o sfîntă datorie către Țeară, care, ca și Mine, în voi numai și în Dumnezeu și-a pus toată credința.

»Insuflețiți de aceste sentimente, Șeful vostru Suprem trimite tuturor urările Sale cele mai calde și vă zice din inimă: Ani mulți și fericiți.

»Dat în București, la 1 Ian. 1899.

Carol.

Din Bucovina. Bună și frumoasă luptă națională au purtat deputații români din Bucovina în dieta lor din Cernăuți. În două ședințe au sbiciuit în modul cel mai necruțător fărădelegile făcute la alegeri, din partea organelor guvernului, făcînd de rușine pe represidentul țerei, cu întreaga sa ceată de funcționari, cari, ca și la noi, își bagă nasul în alegeri în loc să se vadă de lucru. În alte două ședințe au luptat apoi ca lei în contra planului străinilor, de a se alege în comitetul țerei numai doi Români, pe lângă trei străini. Frumoasa lor luptă, la care au luat parte harnicii deputați Dr. G. Popovici, Dr. Flondor, Volcinski, baron Mustatză, și mareșalul țerei Iancu Lupul, care

singur a rostit *cinci* vorbiri, una mai frumoasă și mai românească decât cealaltă, s'a sfârșit cu învingerea Românilor, căci în comitetul țerei, pe lângă *Iancu Lupul*, numit de M. Sa Împăratul, s'au ales din partea dietei d-nii deputați *Nicu Mustăț* și *Ilarion Onciul*, Români, *Dr. Rott*, German, și *Bohosievici*, Rus, va să zică, Românii formează majoritatea în comitet, deși în dietă nu formează majoritatea, căci sunt 13 față de 18 străini.

Onoare deputaților cari știu să apere atât de bine interesele poporului, care 'i-a ales.

Slovenii protestează. În dieta provincială din Triest s'a întâmplat că deputații sloveni, atât în ședința de deschidere, cât și în cea următoare, au fost insultați de publicul italian de pe galerie, care 'i-a primit cu huiduieli. Urmarea a fost că Slovenii n'au mai luat parte la ședințele dietei. Locfiitorul țerei, contele *Goëss*, 'i-a rugat să părăsească această politică de abstenență, ear' Slovenii au declarat, că numai atunci vor intra de nou în dietă, dacă locfiitorul va declara în plină ședință că condamnă scandalele întâmplate și dacă va da garanții că ele nu se vor repeta. Cum locfiitorul însă n'a fost în stare să le dea un răspuns liniștitor, căci căpitanul țerei n'a putut da garanții că nu se vor întâmpla și alte scandale, mai mari: deputații sloveni au subscris o declarație, de cuprinsul, că se ved' scoși cu forța din dieta triestină, la care nu mai pot lua parte.

Protestează însă în contra tuturor hotărârilor ce le va lua dieta în absența lor, declarându-le pe toate de nelegale.

Declarația aceasta a apărut în organul național »*Slovenski Narod*«, împreună cu o scrisoare, adresată locfiitorului țerei, și cu un manifest către alegători, pe cari îi provoacă »să stea gata pentru toate întâmplările.

Aceasta e foarte la loc.

FOIȚA.

Cei doi copii cu përul de aur.

— Poveste în versuri de **Iosif Stanca.** —

(Urmare).

Și ce mustăcioare
Buzes rumenioare;
Brêne tot din fire
Métasă subțire,
Și al lor vestmânt
De-aur și de-argint,
Și cu cele fete
Cu galbine plete,
Să avântă 'n joc
Cu atâta foc!
Colo jos la țeară
Joc și cântec eară:
Fluierul răsună
Fete, juni s'adună
Și 'n hori să 'nvîrtesc
Și să veselesc.

O nouă jertfă.

Lumea românească a fost surprinsă săptămâna trecută de o nouă faptă barbară a stăpânirii maghiare, căreia 'i-a căzut jertfă unul din cei mai bravi tineri ai noștri, *Lucian Bolcaș*, student în drept la academia din Oradea-mare.

Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că tinerul Bolcaș, de loc din comitatul Bihorului, ca fruntaș și conducător al tinerimei române din Orade, a ținut mai în toamnă la întrunirea tinerimei o vorbire, în care a arătat, că tineretul român trebuie să lupte cu rîvnă pentru idealurile poporului românesc, pentru înaintarea acestuia pe toate terenele și devisa tinerimei să fie: *Deșteaptă-te Rromâne!*

Pentru această vorbire Bolcaș a început a fi prigonit și huiduit nu numai din partea profesorilor, ci și din partea studenților maghiari, dimpreună cu studenții români, cari țin strîns cu Bolcaș.

Intre aceste dl Bolcaș s'a dus în Noemvrie a. tr. la congresul studenților din Turin (Italia), unde a fost primit foarte călduros de studenți și unde dînsul s'a arătat de Român verde, cum este, în ciuda studenților unguri, cari erau la congres.

Aceste »păcate« n'au putut fi iertate lui Bolcaș și stăpânirea ungurească 'i-a dat o barbară pedeapsă: 't-a exchis (scos) dela toate școalele înalte din Ungaria.

Judecata aceasta ne arată, cu câtă patimă sînt ocârmuitorii noștri față de aceia, cari n'au altă vină, decât că își iubesc neamul și luptă pentru el, dar' tocmai pentru aceasta lumea cultă pe ei îi osândește.

Să ne luminăm.

Din prilejul sărbătorilor Crăciunului P. S. Sa episcopul Caransebeșului, *Nicolae Popea* a adresat poporului din diecesa sa o pastorală (circular), în care arată foloasele învățături de carte și îndeamnă pe popor a sprigini școala.

Eată părțile mai frumoase din această pastorală:

»Așa este, iubit cler și popor. Mai harnic și mai vrednic și mai puternic este omul acela, poporul acela, care se lasă să fie mai mult povățuit de razele strălucitoare ale luminei, pe care oameni însuflați de Duhul sfânt al adevărului ceresc au lăsat-o de moștenire oamenilor vrednici de a se numi fii aleși ai lui Dumnezeu.

»Dar', iubiților, lumina e știință, și știința e putere. Știința îi dă omului aripi să zboare cu sufletul prin regiuni pămîntești și cerești. Știința are darul, de a spune omului chiar și elementele naturii. Știința îl face pe om să ducă o viață veselă, tîcniță și fericită.

»Cu haină de mărire se îmbracă omul cu știință, iubiților, eară cel fără știință rămâne nebăgat în seamă și supus omului cu învățatură. El e orb; el nu vede și nu cunoaște drumul, pe unde merge, și trebuie să-l poarte altul de mână, ca să nu rătăcească pe drumul vieții. De va merge singur, se va potieni și se va primejdui.

»Așa a fost, iubiților, totdeauna; așa este acum, și tot așa va fi cât lumea: omul învățat are patru ochi, el e mai cuminte, el vede mai bine lucrurile și ese în toate bine și cu folos, — pe când omului fără învățatură îi es toate pe dos, toți se folosesc de neștiința lui, toți îl păgubesc, toți îl înșeală, și el bietul e fiul perirei.

Arătând apoi, că Românul deși e deștept din fire și are frumoase însușiri, totuși e sărac, necăjit și rămas înderēt.

»Și pentru-ce aceasta, iubiților? se întrebă. Să o spunem drept: pentru-că Românului nu 'i-a prea plăcut cartea.

»El fugea până acum de școală, socotindu-o ca pe o temniță, ce-l ține încătușat, eară pe învățatori ca pe niște sbiri sau haiduci, cari îl desbracă de avutul seu. Asta e și pricina, că pe învățator, până mai ieri-alaltăieri, îl plătea numai ca pe văcarul satului, cu o lefșoară atât de mică, încât nu putea să trăească cinstit ca oamenii,

Sus în cel palat
Mândru luminat,
Vai ce dulce traiu
Duc ei ca în raiu.
Să nu-'i fie dragă
Când în țeara 'ntreagă,
Ea-'i cea mai frumoasă
Și mai dragăstoasă.
Și tot așa traiu
Dulce ca în raiu,
Duc ei, dar' deodată
Pe cer se arată,
Semne: lună, stele
Vestind timpuri grele!
Cerul e noros
Și pămîntul jos
Trist e, par'că moare
Și e trist cel soare,
Peste-a lunei față
Ceață și roșeață
De par'că e 'n sânge,
Țeara toată plînge,
Plînge greu și geme,
Că zeu țeara-'și teme

Brațele vînjoase,
Holdele mănoase,
Munții ș'lor soartă
Ce 'n sîn aur poartă,
Văi ș'lor isvoare
Dulci rēcoritoare,
Și nu-'i chip să 'nece
Plînsul, căci se plece
'Naltul împărat
Ciasul a sunat.
Cea împărăteasă,
Cea zîină aleasă
Plînge — și de dragă
Plînge țeara 'ntreagă
Într'un plîns cu ea
Cu durere grea!
'Naltul împărat
Cu oști a plecat,
Dar' el nu mai vine;
Cu grele suspine
În ochi ea-'l așteaptă.
Vai, nu-'i acea treaptă
Care să n'o ude

ci era silit se ducă o vieață amărită ca vai de el.

»Veniră apoi străinii armați cu învătătură, năvăliră cu lumina minții lor în întunerecul vieții românești din sate și din orașe și-l desbrăcară pe Român de casele și grădinile și de holdele sale, și îi luară meseriile și negoațele din mâni. Pentru-că Românii erau năraiviți să trăească tot numai cum trăiră părinții, moșii și strămoșii lor, fără a merge înainte cu timpul, fără a ține socoteală cu împrejurările timpului, fără a se gândi, că prin drumurile de fer, prin fabrici și mașinării se produc schimbări de vieață, pe cari trebuie să le cunoască, dacă vor să țină pas cu popoarele luminate a căror devisă este înainte, mereu înainte!

»Așa nu mai merge, iubiților. Să ținem deci și noi socoteală de împrejurările timpului: să ne deșteptăm, să ne cultivăm, să ne luminăm!

»Să ne luminăm, zic, dar' nu cu lumina cea păgânească, care este a celor fără religie și fără credința în Dumnezeu, căci aceasta lipsită fiind de fundamentul religios și moral, strică și dărapănă cu totul societatea, destrăbălându-o și sălbătécindu-o cu desevîrșire. Nu, nu cu aceasta să ne împrietenim dar', ci cu lumina cea adevărată creștinească, care își are razimul seu în învățăturile cele sfinte și dumnezeiești ale evangeliului lui Christos, care ne asigură existența și viitorul vieții noastre bisericesti și naționale.

»Dar' această lumină, iubiților, numai în școală și anumit în școalele noastre confesionale se poate câștiga.

»Să îngrijim deci de școalele noastre confesionale, ca de lumina ochilor, și să nu ne spăriem de nici o jertfă cât de mare, ce trebuie să aducem în această privință, căci o aducem pentru binele nostru al tuturor.

Petrecerea sodalilor în Sibiu.

Sibiu, 20 Ian. 1899.

Am spus de alte-ori, că petrecerile ce le aranjează »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«, pe lângă vialitatea (veselia) lor, sunt întotdeauna de o înfătoșare verde românească. Așa a fost și petrecerea, ce s'a dat de sodalii no-

stri Sâmbăta trecută, în 14 I. c. Dar' de astă-dată producțiile au întrecut pe toate cele de alte-ori, mulțumită zelului presidentului reuniunii, a dlui *Victor Tordășianu*, a conducătorului corului *Candid Popa* și a vrednicilor tinere și tineri, din clasa meseriașilor, cari au luat parte la producție.

Producțiile s'au început cu cântări. S'au dat șase cântări de cătră coruri de dame, de bărbați și coruri mestecate. A plăcut cu deosebire »*Marsul țigarelilor*«, în care se cântă cu mult haz numele tuturor țigărilor: virginia, cuba, portorico etc. Frumos a fost quartetul dublu »*Noaptea*« și »*Stăncuța*« de Musicescu. Acestea și altele au fost repetate la stăruitoarele aplause ale publicului.

Eată numele damelor, cari au luat parte la coruri, conduse cu multă pricepere și dibăcie de dl înv. Popa:

Elena Baci, Ana Mihălțan, Elena Mureșan, Elena Călborean, d-na Elena Roșca, Paraschiva Rempold, Ana Stanciu, Elena Mohan, Elena Sêrbu, Elena Poponea, Maria Costea, Maria Țerean, d-na Elisabeta Ciontea, Maria Meltzer, Elena Roman, Ana Ciontea, Lucreția Muntean, d-na Maria Varză.

După coruri a urmat teatru. S'a jucat piesa *Iorgu dela Sadagura* de V. Alexandri, care a reușit foarte bine și a secerat în mai multe rînduri furtunoase aplause. Piesa a fost jucată de următorii:

Dl George Muțiu, (pitarul Damian); dl Demetriu Axente, (Iorgu); dl Nicolau Stroilă, (slugerul Gângu); dl Ioan Bologa, (comisul Kiulafoglu); d-na Elisabeta Ciontea, (Zoița, femeia lui); d-șoara Maria Costea, (Rosmarinovicu); dl Mihail Simoneti, (baron von kleine Schwabe); dl Demetriu Balteș, (Ițic, zaraf); dl Ioan Stanciu; dl Ioan Părău, (servitor); dl Stefan Duca; dl Nicolau Stanciu.

Cu deosebire au jucat minunat d-nii D. Axente, G. Muțiu, N. Stroilă, d-na Elis. Ciontea și d-șoara Maria Costea. Frumoasă a fost mai la sfîrșit hora, jucată pe scenă, pe care sodalii au știut să o facă așa de frumos și care a provocat vii și repetate aplause.

După teatru s'au scos mesele și în mijlocul salei, încunjurați în cerc de mulțimea publicului 12 tineri, îmbrăcați în frumoase haine naționale au jucat »Călușerul« și »Bătuta«. Brênele tricolore purtate de călușeri, dădeau o înfătoșare plăcută grupei tinerilor, cari au fost

aplaudați pentru frumosul lor joc. Călușeri au fost următorii:

Vătaf: George Mocean, culeg. tip.; Demetriu Axente, culeg. tip.; Ioan Marcu, culeg. tip.; Stefan Duca, culeg. tip.; Ioan Bobeș, sodal pantofar; Traian Marcu, sodal pantofar; Aurel Prașca, zugrav de case; Ioan Stanciu, zugrav de case; Ioan Moldovan, sodal zidar; George Simtion, sodal lăcătar; Nicolae Stroilă, culeg. tip.; Ioan Pamfilie, sodal pantofar.

Sfîrșindu-se călușerul, s'a început cu o horă mare și frumoasă, jocul, care a ținut tot cu mare animație, până înspre ziuă. Costumul național era reprezentat cu deosebire de cătră dame și între acesta era mai des de văzut frumosul port sêliștenesc. De mult n'a mai fost atâta lume românească și atâta veselie în marea sală a »Casei sociale«, unde s'a ținut petrecerea.

Îți creștea inima văzând această mulțime, pentru-că ea înseamnă clasa noastră de mijloc, care înaintează încet, dar' sigur și sănătos; și ceea-ce e mai frumos, se desvoaltă în spirit curat românesc.

Între cei-ce au luat parte la petrecere însemnăm deputația meseriașilor din Sêliște: domnii Simonetti, Ioan Țifrea, Ioan Borcea. I. Minoiu. Am mai observat dintre Sêlișteni: familia Hociotă, Vulcu, d-șoara Răcuciu, dl Oprea Steflea.

Din inteligența sibiiană au fost de față de astă dată mai mulți, dar' totuși puțini față de numărul mare al Românilor sibiieni inteligenți. Am însemnatvre-o 11 familii, apoi mai multe domnișoare și tineri.

În afară de isbânda morală, petrecerea a reușit bine și în privința materială, Din afară au trimis ajutoare:

I. P. S. metropolitul Mețianu (5 fl.), Dr. Z. Chirtop (2 fl.), preotul Cothișel (3 fl.), Eug. Brote 10 lei din Găiciaua, Ioan cav. Pușcariu 5 fl. Brașov.

O idee bună a avut dl V. Tordășianu, președintele Reuniunii. Ca să știe cam câte persoane sînt a cerut dela fiecare 1 cr. și a adunat 589 cr., pe cari 'i-a dat fondulni orfanilor și văduvelor de meseriași.

Peste tot petrecerea sodalilor a reușit foarte bine, mulțumită zelului și lucrării neobosite a bravilor conducători și membri ai Reuniunii.

Cu lacrimi crude,
La ori-ce mișcare
Ea din somn tresare,
Căci crede că vine...
Și earăși suspine
Curg din ochii ei
Mereu, dragii mei!

Noapte 'ntunecoasă,
Noapte furtunoasă
Pe palat să lasă,
Cea împărăteasă,
Cea zîină aleasă,
Tot mereu veghează
Și mereu oftează,
Și privește-afară
Și suspină eară,
Dar' el nu mai vine
Și earăși suspine
Curg din ochii ei
Mereu, dragii mei.
Plânsul parc'o 'neacă,
Somnul o apleacă
Ș'acum doarme 'n pace.
Ziuă când se face,

Și să ivesc zori
Mândre cântători,
Ea are un fiu
Cu păr d'auriu,
Și când sfântul soare
Ese cu splendoare
Mândru d'auriu
Ea mai are-un fiu,
Cu păr d'aurit
Pe la răsărit!
La fragedul sîn
Veșted de suspin,
Fiii se nutresc
Și la sînu'-i cresc,
Dar' el nu mai vine,
Și earăși suspine
Curg din ochii ei
Mereu, dragii mei!

Curtea e 'n ispită,
Zina cea iubită
E pusă 'n cătușe
Colo după ușe,
Și la sînul ei
Sug doi miei căței;

Eară dragii-'i fii
Îngropați de vii
Colo în pămînt;
Eară Domnul sfânt,
Voit-a să crească
— Minune cerească —
Pe-al ori-cărui sîn
Câte un paltin,
Prin ivit de zori
'Nalți până la nori.

Dacă s'a înturnat
'Naltu împărat,
Curtea-a zis să piară
Cu moarte d'amară
Cea împărăteasă
Cea zîină aleasă.
Și 'naltu 'mpărat
Crezământ a dat,
Ș'a dus-o să piară
Cu moarte amară,
Eară Domnul sfânt
Dela cel mormînt;
Negru 'ntunecat
Pe ea o-a scăpat. (Va urma).

Metropolitul Mețianu.

— Vezi ilustrația. —

Dăm azi portretul unuia din cei mai de frunte bărbați ai noștri, a nou alesului metropolit gr.-or. al Românilor ortodoxi din Ardeal și Ungaria, a I. P. S. Sale *Ioan Mețianu*. Alegerea de metropolit — cum știu cetitorii noștri — s'a făcut acum de curând și trimișii Românilor gr.-orientali, întruniți în congres, au aflat de cel mai bun pentru de a-l ridica la cel mai înalt rang bisericesc, pe vrednicul episcop al Aradului, Ioan Mețianu.

Metropolitul Mețianu este bărbat în vîrstă, cu trecut foarte frumos și bogat în fapte vrednice pentru neam și biserică: însușiri cari au îndemnat congre-

Metropolitul Mețianu.

sul a-i încredința conducerea bisericii. Și noi sîntem de credința, că Români în bune mâni au pus soarta bisericii ortodoxe, căci I. P. S. Sa este cunoscut ca bărbat energie și plin de rîvnă pentru binele obștesc.

Eată pe scurt datele mai însemnate din viața I. P. S. Sale, cari le-am dat și la alegere:

Născut la 1828 în comuna Zernești (lângă Brașov), Ioan Mețianu a învățat

în Zernești, Brașov și în Cluj. Întră în Seminarul din Sibiu tocmai în cel dintăiu an al venirii lui Șaguna ca vicar în fruntea diecesei. La 1850, îndemnat de bărbații fruntași, primi postul de protonotar al Branului. La 1853 fu ales paroch în Rășnov. La 1858 fu numit de Șaguna administrator protopopesc și strămutat la Zernești.

Aci începe o rodnică arctivitate părintele protopop Mețianu.

Pe terenul bisericesc, școlastic și politic, în sinoade, congrese, ca și în conferențe naționale și în municipii Mețianu ia partea sa cu cinste și demnitate.

În 1874 este ales vicar episcopesc în Oradea-mare. După 8 luni, la 3/15 Februarie 1875 fu ales Episcop la Arad.

În decurs de 24 ani a purtat această demnitate cu cinste și isbîndă pe toate terenele.

Nou alesul Metropolit are acum frumoasa vîrstă de 70 ani; se bucură însă de o sănătate completă, și de o bărbăție de necrezut la o vîrstă așa înaintată.

SCRISORI.

O lipitoare.

Valea-Bistrei, 28 Decembrie v. 1998.

Domnule Redactor!

Pretutindenea în lumea creștinească, mai ales la noi Români din Bănat, este datina generală, că în sărbătorile Nașterii Mântuitorului nostru Isus Christos, copii anume pregătiți umblă cu steaua pe la casele creștinilor vestind marea bucurie de care este pătunsă omenimea la aceste sărbători, urmând și ei celor trei crai dela Persia, cari conduși de stea au venit la Vifleim să se închine nou născutului și dumnezeescului împărat. În comuna *Cireșa*, la care aparțin ca filii comunele *Ferdinandsberg* și *Zăvoi* încă s'a păstrat această strămoșească și frumoasă datină, ca și anii trecuți poporul și acum a așteptat cu cea mai mare bucurie pe copilașii, cari cu steaua în frunte închipuesc pe cei dela

răsărit nebiruiții crai. Fiind învățatorul acestei comune în afaceri private la Caransebeș, a rugat pe bătrânul Luca Boldea ca se însoțească copiii în toate trei satele. Au umblat ei prin Ferdinandsburg, unde populațiunea aparține la diferite naționalități, a fost bine primită steaua nu numai de Români, dar' și de Nemții și Italianii cari locuiesc aci. Din Ferdinandsberg s'a continuat în *Cireșa* și mai pe urmă în *Zăvoi*, unde s'a petrecut un scandal ne mai pomenit. Eată cum: Ajungînd copiii cu steaua la casa lui Ioan Cerpaz, dată în chirie unui lipitor de jidan, — fiind mai mulți oameni în birt, între ei și stăpânul casei, au poftit copiii să vină în lăuntru și să cânte: Îndată-ce au intrat ei însă spre scandalizarea tuturor, Jidanca, care mai bine de douăzeci de ani suge pe bieții locuitori ai acestei comune, chiar contra protestului a vre-o douăzeci de oameni a apucat pruncii de spate și i-a aruncat afară. Eată cât de departe merg lipitorile jidovești până să batjocorească ceea-ce are mai Românul mai scump — sfânta lege creștinească. Cu toate acestea ce se vezi, poporul în loc să disprețue pe un asemenea venetic, care mai ieri-alaltăieri nu avea decât aprinjoare și pipe în ducheian, ear' azi îmbogățit din sângele poporului își bate joc de legea lui, — zic cu toate acestea încă în aceeași zi merg cu toții la el ca să se otrăvească din vinarsul lui. Până azi nu s'a făcut nici un pas, îmi place însă a crede, că vrednicul jude comunal, Apostol Florei împreună cu alți fruntași din comună vor stărui pe lângă popor ca nici măcar un ac să nu mai cumpere dela lipitoare de jidan, prin ce sigur l-ar constrînge să-și iee catrafusele. Află zăvoienii prăvălii creștinești în Ferdinandsberg, cumpere-și acolo cele de lipsă, unde sigur toate vor fi mai bune și mai ieftine. Numai făcînd aceasta vor pute scăpa de această lipitoare și vor dovedi lumii că știu și le zace la inimă apărarea credinței lor creștinești, pe care păgânii cutează a o batjocori.

Dumnezeu le ajute ca așa să facă!

Bistreanul.

RÎS.

Lupii Țiganului.

Un Țigan se lauda odată că s'a întâlnit cu zece lupi noaptea în pădure.

Chiar trecea un Român pe acolo și auzind pe Țigan cum spunea minciuni, îi zise:

»Măi Țigane, or fi fost numai două!«
»Apoi bine Românică, când sînt două, urlă?«

»Da cum să nu urle?«

»Apoi atunci or fi fost două!«

»Măi danciule, or fi fost numai opt, zise Românul.

»Opt? Da umblă lupii noaptea câte opt?«

»Umblă da!«

»Apoi opt au fost dară!«

Românul rise și zise eară:

»Măi cioroiule, ori fi fost numai șapte!«

»Da când sînt șapte fug prin pădure?«

»Firește că fug!«

»Ai, atunci să știi c'au fost șapte!«

»Or fi fost numai șese, măi Țigane!«

»Dară șese? Că lupii nu umblă doară câte șese la un loc!«

»Ba umblă, cum să nu!«

»Noa, atunci poate să fi fost și șese!«

»Dar' n'au fost cinci, măi cioară? Ean adu-ți aminte!«

»Nu se poate! Când sînt cinci le clipește ochii?«

»Clipește dar'!«

»Apoi or fi fost atunci și cinci!«

»Da patru nu se poate?«

»Ia spune-mi, Românic, când sînt patru, cu păreche sînt?«

»Negreșit că-s cu păreche!«

»Ei apoi și ăia au fost cu păreche! patru au fost dară!«

»Dar' dacă au fost numai trei?«

»Trei? Da se găsesc și câte trei lupi?«

»Cum să nu!«

»Apoi de bună-seamă au fost trei!«

»Au fost numai doi Țigane!«

»Ia ba doi! Adică stai puțin! Când sînt doi, să rînjesc la om?«

»Apoi cum?«

»Atunci să știi că ziseși bine! Doi au fost!«

»O fi fost numai unu Țigane!«

»Ei, par'că unul când e, fuge de om!«

»Fuge, cum să nu!«

»Atunci să știi că unul a fost!«

»Ba o fi fost numai vîntul, măi danciule!«

»D'apoi vîntul mișcă frunzele?«

»Le mișca dar'!«

»Apoi dar' știi ce? A fost numai vîntul Românică, mîncate-aș!« zise Țiganul scărpinîndu-se după ureche.

PARTEA ECONOMICĂ.

Înghețarea vinurilor.

Înghețarea aplicată după un anumit modru poate îmbunătăți vinurile. Punând un vin la frig, o parte din apa ce îl alcătuiește îngheață. Scoțând această gheață depărtăm din vin o parte din apă și prin urmare toate celelalte elemente cari compun vinul, ca: alcool, extract sec, materia colorantă se găsească într-o măsură mai mică, sau sunt mai adunate și prin urmare vinul are mai multă putere.

Dacă prin îngheț se poate îmbunătăți un vin, în schimb nu e bine să trimitem vinul pe geruri mari, fiindcă el poate să se înghețe și să se desghețe pe drum, și în acest caz fața vinului se turbură, gustul se strică, și prețul îi scade. Acest lucru se întâmplă nu numai cu vinul, dar' chiar cu apa. Punând apa cea mai curată să înghețe și apoi lăsându-o să se desghețe se va vedea că ea nu mai este așa de limpede ca înainte de a îngheța. Ce e mai mult, apa dobândește un gust cu totul străin apei neînghețate.

Un vin care îngheață, și nu-i dăm îngrijirile cuvenite până-când e înghețat se poate desgheța și atunci se întâmplă în el același lucru ca în apă.

Pentru-ca să înghețe vinul cu mai multă ușurință, scriitorul Parmentier recomandă ca să alegem un loc neumbrit deschis în partea de mează-noapte, închis spre meazăzi cu un zid puțin înalt. De-alungul acestui zid să se facă un acoperiș care se apere vinul contra razelor soarelui în timpul zilei. Mai departe, recomandă să se aștepte o noapte senină, când pământul e acoperit cu zăpadă, și când termometrul arată cel puțin 6° sub zero.

Atunci se scoate vinul din pivniță, se pun butoaiile în șir și la o depărtare oare-care unul de altul. — Trebuie lăsate butoaiile puțin goale și dopul dela vrană nu trebuie bătut peste măsură.

La noi sunt proprietari cari pun vinul să înghețe, fără însă a lua toate măsurile de lipsă pentru o bună reușită. De obicei se lasă vinul cu butoiu cu tot afară, și gerul fiind mare în unele ierni, înghețatul se face bine. — Odată înghețat atât cât crede proprietarul, se trage vinul rămas neînghețat, cunoscut sub numele de inima vinului.

Scoaterea vinului înghețat trebuie să se facă cu cea mai mare îngrijire. Vom întrebuința pentru scoatere o pompă care să nu miște vinul. Inima vinului o tragem în alte butoaie curate și le punem tot la un loc rece, pentru-că altfel vinul se poate strica din cauza schimbării rezepei de temperatură. În butoiul în care am tras inima vinului să depune încetul cu încetul puțină drojdie negricioasă, aceasta este compusă din cele din urmă rămășițe ce n'au putut fi depuse prin îngheț.

Vinul înghețat câștigă ca corp și gust. După 2 luni de odihnă, vinul înghețat se arată atât de fin la

gust, ca în anii cei mai buni, și nici nu mai e de asemănat cu vinul neînghețat din care provine. Cu toate acestea mirosul special al podgoriei nu este câtuși pe puțin schimbat.

Sunt mulți viieri cari cred, că prin înghețare vinul se învechește. Aceasta e o greșeală. Înghețul adună numai elementele constitutive ale vinului și prin urmare îi dă mai multă putere. În Burgonia, unde înghețatul se practică pe o scară întinsă, s'a observat chiar, că un vin înghețat se învechește mai greu ca un altul neînghețat.

Beuturi otrăvicioase!

Cetitorii noștri știu, că vrednicii fruntași din Seliște (lângă Sibiu) au aranjat *prelegeri populare*, prin cari se lăfșesc în sinul poporului cunoștințe frumoase și folositoare. Prelegerile, cari sunt cercetate de foarte mulți bărbați și femei, continuă și acum și pot servi de pildă de urmat fruntașilor noștri de pretutindena.

Din prelegerile de până acum dăm aci una, care cu titula de mai sus s'a ținut de cătră vrednicul fruntaș, dl *Dumitru Banciu*, farmacist în Seliște.

Eată ce învățături, vrednice de luat aminte, ne dă dl Banciu:

Ținuturi mari cu pământul cel mai bun, care ar pute hrăni milioane de familii aflătoare de prezent în miserie, sunt menite culturii tăbăcului, vinului, orzului, meiului, ovėsului și cartofflor — cari toate în cea mai mare parte sunt menite producției de beuturi spirituoase: *vin, bere și vinars* (spirit). Milioane de lucrători, cari ar pute produce lucruri folositoare, sunt ocupați cu producerea acestor beuturi. S'a făcut socoteala, că industria de vinars și de bere în Anglia ocupă a zecea parte din toți locuitorii de acolo.

Cari sunt urmările fabricației și consumului de vin, vinars și bere?

O poveste veche rusească zice, că un călugăr s'a rămasit odată cu dracu, că l-ar pute opri să între în chilia sa din mănăstire; dacă însă totuși dracul ar isbuti să între, să deobligă călugărul să îplinească tot ce poruncește dracul. Curând după acest rămășag, dracul transformându-se într'o cioară bolnavă și rănită, a apărut cu aripile atârinate în jos și sângerânde pe pragul ușei chiliei călugărului, sărea încolo și încoace și se văieta grozav. În fine i-se făcuse milă călugărului și o luă în chilia sa.

Îndată se prefăcu cioara în drac și câștigând rămășagul lăsă călugărului voea să-și aleagă între 3 lucruri: se omoare, se comită adulter, sau să se facă bețiv. Călugărul si-a ales beția, în buna credință, că îmbătându-se numai șieși își poate strica. După-ce beuse însă — își perduse rațiunea, se duse în sat și comise adulter, lăsându-se să fie sedus de o femeie; bărbatul acesteia l-a surprins și asupra acestuia a sărit călugărul cu cuțitul și l-a omorât. Acestea sunt, după povestea rusească, urmările beției.

Și cam așa sunt urmările acestea în realitate. Rar se întâmplă, ca un hoț sau ucigaș se fure când e treaz. Statisticile judecătorești documentează, că 9 din 10 crime au fost comise în stare de beție.

Dovada cea mai bună, despre aceea, că majoritatea crimelor se produc prin spirit, ne dă faptul, că în puținele state americane, unde consumul de spirit e oprit cu totul (neconționat), crime nu se comit aproape de loc; acolo nu se întâmplă nici hoții, nici omoruri, și închisorile sunt goale. Aceasta e așadar prima urmare a folosirii de beuturi spirituoase.

A doua urmare e efectul stricacios al acestor beuturi asupra sănătății. Abstrăgând dela boalele proprii numai bețivilor — boale înspăimântătoare, cari cauzează moartea multor oameni, s'a făcut și observarea, că bețivii, cari au căpătat o boală mai obișnuită, să vindecă de aceasta cu mult mai greu, decât aceia, cari nu beau, așa că societățile de asigurare pun mai mare preț pe viața oamenilor, cari nu consumă beuturi spirituoase. Asta e a doua urmare a consumului de beuturi spirituoase. A treia și cea mai grozavă e întunecimea minții și a conștiinței; oamenii devin prin consumul de spirituoase mai ordinari, mai proști și mai răutăcioși.

Și ce folos aduce consumul acestor beuturi?

Nici un folos!

Apărătorii rachiului, vinului și berei asigurau mai înainte, că beuturile aceste dau sănătate și putere, încălzesc și fac bucurie. Astăzi însă e constatat cu siguritate neadeverul acestor afirmări. Aceste beuturi nu întăresc sănătatea, fiindcă sunt otrăvicioase și consumarea (bețul) unei otrăvi poate fi numai stricacios.

Faptul, că vinul nu dă putere, s'a constatat nu numai odată și prin aceea, că s'a asemănat luni și ani de-arîndul lucrul prestat de un bețiv și de unul nebețiv — fiind amândoi de aceeași putere, mărime, vîrstă și dezvoltare corporală. Resultatul a fost totdeauna în favorul nebețivului, care fără excepțiune a lucrat mai mult și mai bine. Și aceea s'a constatat, că la marșuri mai lungi, făcute de trupe militare, rămân mai mulți soldați din aceia înapoi, cari capătă vinars, decât din aceia cari nu capătă. Mai departe s'a constatat, că vinarsul nu încălzește pentru durată, că căldura, care o produce — nu durează și că omul după un moment de iritație suferă mai mult de frig și un bețiv supoartă mai greu gerul, decât unul care nu e bețiv. (Va urma).

Nouele legi de consum.

Pentru-ca să răspundem mai bine la mulțimea de întrebări, ce ni-se adresează referitor la nouele legi de consum în cele următoare vom cuprinde pe scurt normele ce sunt a se observa în fața legilor amintite.

Cu 31 Decembrie a. tr. s'au sistat așa numitele dări pentru măsurarea *spiritului*, pentru consumarea *zăharului* și darea după *bere* și prin urmare dela 1 Ianuarie la procurarea sau vînzarea articolelor susnumite nu se mai plătesc dările amintite. În locul dărilor sistate, dela 1 Ianuarie avem dări *noue* sub numirea de dare pentru *circulația spiritului*, pentru consumarea *zăharului* și a *berei*. Aceste dări se plătesc *direct* de

cătră producători (fabricanții de spirt, zahar și bere), când articolii numiți se procură în măsură mai mică. Prin urmare toți aceia, cari cumpără spirtuoase arse până la 5000 grade de hectolitru, zahar până la 50 măji metrice și bere până la 50 hectolitrii — ori procură dela fabricanți, ori dela neguțetori, ori chiar și dela privați, *n'au să plătească dare (sau accise)*, pentru-că darea cuvenită a plătit-o deja fabricantul sau peste tot vnzătorul.

Privații sau toți cei-ce se ocupă cu vnzarea sau prelucrarea spirtuoaselor, zaharului și berei numai în 2 casuri au să plătească dare și anume:

1. Când cumpără cantități mai mari, pentru cari fabricantul — *deși a putut*, n'a plătit darea cuvenită. (În cazul acesta e mai bine dacă țirgul cu fabricantul se încheie așa, ca darea să o plătească el).

2. Când cumpără aceste articole din afară de țeară.

În aceste două casuri cumpărătorul trebuie se plătească darea *imediat* (la direcțiunea sau expositura de finanți care este mai aproape) și dacă se poate chiar pe drum se plătească darea, căci înainte de a fi plătit darea nu poate înmagazina și mai puțin folosi marfa cumpărată.

Darea ce trebuie plătită este:

Pentru *spirtuoase* (cu excepția lichurului) pentru un grad de hectolitru 15 cr. dare de circulație.

Pentru *licheur* 15 cr. dare de circulație și 2 cr. de hectolitru dare de consum pentru zahar.

Pentru *zăhar* per maja metrică 6 fl.

Pentru *zăhar tăiat* în pătrați 5 fl.

Pentru *candite* 4 fl.

Pentru *chocolată* și fabricate de chocolată 3 fl. 50 cr. per maja metrică.

Pentru *bere* per hectolitru 5 fl.

Pentru cei-ce ferb (frig, fac) rachiu (de prune, mere, etc.) este important ordinul care zice, că în cazul când producătorul (cel-ce ferbe) deodată cu solvirea dărei de producțiune a spirtului a socotit și darea de circulație a spirtului, acela nu mai are să plătească nimic mai mult.

Lăzile în cari e zaharul și butoaiile de bere vor fi signate cu *marca dărei*, prin ceea-ce se dovedește că darea a fost solvită.

Pentru spirtuoasele, zaharul (și fabricatele lui) și berea, pe care a avut-o cineva cu începere dela 1 Ianuarie, e dator să solvească cuvenita dare suplimentară.

În cazul când a plătit deja darea de consum (accisul) la arândator, suma plătită i-se va *reînapoia*.

Aceste schimbări însă *nu schimbă* întru nimic legea din 1888 art. XXIII. și XXIV. despre darea de spirt, zahar și bere.

Cei-ce se ocupă cu vnzarea de bere în sticle n'au decât să avizeze în scris direcțiunea financiară despre neguțetoria lor.

V. C. O.

Importarea boalelor lipicioase.

Sunt multe pricinile, din cari se nasc boalele lipicioase ale animalelor; dar' cea mai însemnată și mai temută este importarea, adică aducerea boalei din loc străin. Odată adusă sēmēnta boalei lipicioase, ea se desvoaltă îngrabă și se respândește fără împedecare, cu deosebire fiind rău ținute animalele; în localuri necurate, cu nutreț mucezit, nespălate și neșesălate etc.

La multe se gândește economul, dar' față de importarea boalelor lipicioase atât de primejdioase și păgubitoare, pare-că nici o bănuială, nici o temere nu are. Nu se teme că, cumpărând un animal din locuri îndepărtate, cu el deodată a adus și moartea celorlalte animale ale sale și poate ale altor foarte mulți din comuna și ținutul acela.

Deși în timpul din urmă s'au luat măsuri fel și fel pentru-ca boalele lipicioase să nu se poată răspândi și măcar-că din locuri bântuite de boale lipicioase, nu e iertat a se duce animalele la țirg, totuși aceste boale nu se pot conțeni, ci și azi, vedem că, cutare boală să ivește aici, mâne dincolo.

Acest rău este pricinuit de neștiința economilor și din prea marea încredere că *»ne va păzi D-zeu«*; ca-și-când n'am ști că de ne vom păzi noi, ne va păzi și D-zeu.

Aducând un animal cumpărat din țirg sau peste tot din alt grajd, economul trebuie să-l țină deosebit de celelalte animale ale sale cel puțin timp de 10 zile.

Măcelarii să nu fie suferiți a-și paște animalele cumpărate de curând între animalele comunei.

Dar' foarte ușor se poate aduce boala și pe altă cale, s. p. un măcelar a fost în deosebite grajduri pentru a vedea animalele de cumpărat, și a fost, poate, chiar la o vită cuprinsă de vr'o boală lipicioasă. Atâta însă e de ajuns ca acest om, intrând după aceea în grajdul tău să aducă microbii (sēmēnta periciunei) pentru animalele tale. Microbii se pot lipi de mânilor sau de hainele sale, ori poate să-i ducă împreună cu balega de pe încălțăminte sa.

În privința aceasta se poate zice că, nici-odată nu se poartă grije de ajuns. De aici urmează, că boalele lipicioase neîntrerupt bântuie într'o parte sau alta de țeară. Și tot aceasta e pricina, că chiar și în luna din urmă aproape în toate comitatele s'au ivit casuri de boale lipicioase, făcând pagube mari economilor.

Sfaturi economice.

Laptele pentru galițe.

Laptele smântănit este un nutreț foarte bun pentru galițe. Mai mult se dă ca beutură. El trebuie să fie dulce, pentru-că cel acru le strică pofta de mâncare și peste tot lucrează în mod stricăcios asupra lor. La îngrășarea galițelor laptele se amestecă cu bucate sau făină; prin acest mod de nutriție bună-tatea cărnei se ridică mult. Găinile ouă mai bine, dacă nutrețul lor se amestecă cu lapte smântănit.

Aerisarea coșnițelor de albine peste iarnă.

În timpul iernei locuința albinelor nu trebuie să aibă altă deschizătură, decât urdinișul și aerisarea să se întempe numai prin acesta cu ajutorul vntului, care albinele îl fac cu aripile. Sunt coșnițe, a căror deschizătură pentru aerisare este făcută în partea din sus a coșniței și se susține, că în aceste albinele ar ierna foarte bine. Causa ar fi, că, precum se știe, aerul cel rău se ridică totdeauna în sus, și având pe unde să iese, nu stă baltă în vârful coșniței făcându-le rău albinelor. La alte coșnițe urdinișul este în partea din jos și iernarea totuși e bună. În partea din jos urdinișul are ântâietate, pentru-că coșnița se poate curăți mai ușor de albine moarte și alte murdării, decât acolo unde el este în partea din sus.

Îngrijirea iepurilor de casă peste iarnă.

Între toate animalele noastre de casă iepurele poate suferi cel mai mare frig. Această însușire a iepurilor însă nu e un temei adevărat, ca în timpul friguros al iernei să nu-i îngrijim. Pentru-ca trupul lor să aibă căldura trebuincioasă, peste iarnă e de a li-se da mai mult nutreț decât peste vară. Întrelăsarea cu privire la nutriție și îngrijire peste tot are rele urmări. Ținerea lor în locuri adăpostite și călduroase, cu așternut îndestulitor, adesea premenit, este de lipsă. Ca nutreț li-se dă: fân, ovēs, țărițe și cucuruz pisat. Țărițele și cucuruzul opărite și sărate, cu deosebire pentru îngrășare, formează nutrețul de căpetenie. Țărițele însă nu se dau nici-odată singure, ci în lipsa cucuruzului, împreună cu cartofi ferți. Napii galbini de nutreț și ghinda le sânt binevenite pentru licăit. După îndepărtarea iepuroiului, iepuroaica să aibă odihnă; îndeosebi după-ce a crescut 3—4 rînduri de pui, să se lase în liniște și să fie cruțată.

Cartofii bolnavi.

Cartofii bolnavi se pot păstra luni de-arîndul pentru porcii tineri. Cartofii bolnavi împreună cu cei mărunți să ferb, se pun în vase mari, presărându-se cu sare. Trebuie însă să nu ajungă în atingere cu aerul și să fie la loc răcoros.

Colica la cai.

Pricinile din cari caii capătă colică sânt: lipsa de mișcare îndestulitoare, mâncarea așternutului, îndoparea, ajungerea nēsipului în stomach, roaderea ieslelor, răcirea, beutura apei prea rece, mistuirea slăbită în urma încordărilor prea mari, cum și surogatele (adausurile) ce li-se dau cailor s. p. cucuruzul săcara, mazerea, bobul și fasolea. Mai departe s'a adevărit că numărul casurilor de colică a scăzut în mod însemnat și perderile s'au împușinat prin împrejurarea, că nu s'a mai dat de loc cailor cucuruz sau numai într'o măsură foarte mică.

Udarea livezilor în timpul iernei.

În timpul cât ține iarna aspră, adică în Decembrie, Ianuarie și Februarie nu e bine să se ude livezile. La toată întâmplarea e vătămător, dacă în urma udării se formează deasupra un acoperământ de gheață. Multe ierburi sufer din pricina, că gheața le cioantă ori-ce atingere cu aerul, sau chiar prin lucrarea stricăcioasă a gerului. Tot așa de stricăcios este și când neavând scurgere, apa stă baltă pe holdă sau alte sămănături și încă și mai mult dacă apa aceasta îngheață. De aceea atât pe livezi, cât și pe sămănături brezdele de scurgere sunt neapărat trebuincioase.

Felurite.

La ce poate servi pânza de păiengen.

Pânza de păiengen e un bun barometru pentru grădini și nu costă nimic. Observată cu atențiune arată diferitele schimbări ale vremii.

1. Astfel când e să plouă, sau are se bată vântul, păiengenul își scurtează mult firele din urmă de care e atârnată pânza, rămânând astfel cât timp vremea rămâne neschimbată.

2. Dacă vremea e bună și liniștită, își lungeste firele și după lungimea lor se poate socoti cât are să fie timpul frumos.

3. Dacă păiengenul stă nemișcat la locul lui, e semn de ploaie.

4. Dacă plouă și păiengenul începe să lucreze e, că vremea se îndreptează. Aceste schimbări ale pânzei le face la fiecare 24 de ciasuri, ear' dacă aceste schimbări le face seara, arată o vreme frumoasă și senină.

(„Albina“). D. I. Demitrescu.

Știri economice.

Starea sămănăturilor în România. O foaie din București scrie: Starea sămănăturilor noastre începe să devie din nou critică: zăpada care căzuse în vremea din urmă, îndestul de mică măsură de altminteri, a început să se topească. Teama de ger uscat îngrijește pe agricultori.

În străinătate starea agricolă este mai bună; sunt țări unde cultivatorii se plâng de vremea prea mult călduroasă.

Recoltele de Argentina nu vor fi atât de abundente după-cum se credea și această știre a influențat oare-cum târgurile de grâne.

Prețul grânelor este statornic.

Zile de târg schimbate. Ministrul de negoț a dat voie, ca în comuna Dolha, comit. Maramureș, târgul ce se ținea în 25 și 26 Octombrie, de aici înainte să se țină în fiecare an în zilele de 28 și 29 Septembrie.

Gazeta Poporului. În Cernăuți (Bucovina) a început să ese cu Anul-Nou o foaie agricolă, cu titlul de mai sus. Nrul prim avea cuprins variat și bun. Durere însă, că foaia nu va mai eși, din cauza, care ne-o spune redactorul ei, profesorul Halip, că nu este îndestul spriginită.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Pentru-ce nu se face mai mult spor în școală?

Învățătorul nu se pregătește de ajuns.

Nu putem zice, că noi învățătorii de azi sîntem destul de bine pregătiți pentru chemarea noastră cea grea. Căci, dacă am fi trecut prin toate școlile și am fi învățat din doască-'n doască toate științele filosoficești, nici chiar atunci n'am avè destule cuvinte de a zice, că nimic nu ne mai lipsește. Cu cât e cineva mai învățat, cu atât recunoaște, că nu știe destul pentru chemarea sa și cu atât mai mult noi învățătorii ar trebui să recunoaștem, că multe, foarte multe cunoștințe ne lipsesc.

Dar' tocmai acest adevăr puțini învățători îl recunosc; de aici urmează, că mulți din noi nu ne dăm toată silința de a înainta în cultură, a adauge la cunoștințele câștigate până am fost înșine școlari și cu chipul acesta a deveni învățători tot mai harnici și pricepuți.

De această scădere păgubitoare nouă, școlii și peste tot culturai poporului, trebuie să ne desbrăcăm; pentru-că din pricina, că înșine nu punem zi de zi câte o peatră bine legată pe temeiul culturai noastre de mai nainte, se naște un al doilea învăț rău, destul de păgubitor în urmările sale, anume: *nu ne pregătim de ajuns pentru fiecare lecție*, un păcat, de care toți învățătorii fără deosebire se fac vinovați în fiecare zi.

Învățătorii tineri cred a ști destul, că doar' numai ieri-alaltăieri au eșit din școală, dobă de carte; astfel că o singură aruncătură de ochi într'un manual, dacă mai fac și atâta, le-ar fi de ajuns pentru a învăța pe niște mucoși.

Cei mai înaintați în vîrstă au făcut, poate, la timpul seu tot așa, obiceiindu-se a nu mai da nici o însemnătate ăstor feluri de pregătiri. Însă mare greșeală fac și unii și alții, greșeală, ale cărei urmări rele nu se pot descrie. Atâta totuși se poate zice cu multă dreptate, că slabul spor din școlile noastre este a se împuța în mare parte neîmplinirii acestei datorințe de căpetenie.

Pentru-ca să isbutească, economul își pregătește cât mai bine uneltele de lipsă, înainte de a începe ori-ce lucru. Cu plugul neagerit, pămîntul se bagă în boală; cu coasa neascuțită pas de pas și nebatută la cias anumit, nu se poate cosi; nici cu secerea nezimțită, cu sapa tocită, și cu celelalte unelte economice, dacă nu li-se dă îngrijirea recerută, mare ispravă nu se poate face. Întocmai ca plugarul fac toți meseriașii. Ce s'ar alege s. p. de lucrul bărdășului și măsurului cu seacă, bardă, ferestrău, sfredel și oblu neascuțite? Ce s'ar ști face faurul fără pilă, clește și foiu întru toate corăspunzătoare? Și ce ar pute începe o armată nedeplin pregătită în fața unui dușman puternic, bine scutit în lăuntru unei întărituri?

De sine se pricepe, că isprava tuturor acestora puțin preț ar avè.

Arma învățătorului este *știința*. Precum ostașul, în foc fiind, trebuie să umplă pușca îndată ce se golește, tot așa

și învățătorul, cu începutul fiecărei lecții, adică în toată ziua, trebuie se facă amănunțite pregătiri, ca nici un minut se nu peardă, ci toate să-'i ese spre bine.

Neștiința unei numeroase clase de copii este un puternic dușman al învățătorului. Ea se poate alunga numai pas de pas, pe lângă cele mai bune pregătiri și dibace apucături. Fără de ele însă neștiința rămâne mai mult sau mai puțin stăpână pe mintea și în inima copiilor. Școală învățătorilor, cari țin întru nimica a se pregăti cât mai bine pentru fiecare lecție, din fiecare obiect de învățământ și pentru fiecare despărțământ, acea școală nici-când nu va pute da cultura de lipsă celor-ce în toate zilele umblă pe căile ei; ear' poporul eșit din o atare școală nu va îndrăgi învățătura peste tot și cetitul îndeosebi. Tocmai de aceea numărul știutorilor noștri de carte va crește cu anevoe și munca din școală, fără plan și pregătiri îndestulitoare, va fi încă mult timp o muncă zădarnică.

Pregătirea conștientioasă pentru fiecare lecție însă va schimba sigur, ca prin minune, fața școlilor noastre. De aceea, tineri și bătrâni, să facem pregătiri zilnice!

Memoria și cultivarea ei.*)

I.

Stimaților colegi! Dați-'mi voe să vorbesc aici despre un lucru de foarte mare însemnătate în viața noastră, și anume: »despre memorie și cultivarea ei«.

Ce vă voi spune, știu că fiecăruiia îi va fi cunoscut, căci nu e ceva lucru nou, nici nu e productul meu propriu, e rezultatul scrutării pedagogilor noștri cari ne-au dat încâtva directiva în greaua, noastră lucrare.

Că îmi iau voe a vă vorbi despre un lucru deja cunoscut, am în vedere o regulă pedagogică, care zice că: cu cât un lucru ne vine înainte mai de multe-ori, sau cu cât un lucru se repetează mai des, cu atâta îl știm, îl cunoaștem mai bine și îl ținem mai bine în memorie.

Ce este dară memoria?

Memoria este acea putere sau facultate a sufletului nostru, prin care sîntem noi în stare a reține în conștiința noastră ideile așa, ca să le putem reproduce ușor și fidel ori-când vom voi.

Ca o memorie să se poată numi bună, ea trebuie să aibă următoarele însușiri.

I. Să fie ușoară, adică să fie în stare a reține și a reproduce ideile fără multă încordare.

II. Să fie fidelă, adică să fie în stare a reproduce ideile neschimbate și nestrămutate, adică tocmai așa, după cum au fost ele, când au intrat în conștiința noastră.

III. Să fie voluminoasă, adică să se poată extinde peste idei cât se poate de multe.

*) După pedagogia ce ni-s'a propus în institutul pedagogic din Caransebeș prin dl profesor Stefan Velovan.

IV. *Să fie disponibilă*, adică să fie în stare a reproduce ideile ori-când voim și ori în ce rînd voim. Dacă o memorie are aceste însușiri, atunci ea se poate numi bună.

Memoria este de 3 feluri:

Memorie mecanică, memorie judițioasă și memorie ingenioasă.

I. *Memorie mecanică* numim acea memorie, care leagă idei numai pe din afară după legea consistenței și a succesivității.

Memoria aceasta se manifestă prin așa numita memorisare sau recitare de cuvinte de multe-ori fără nici un înțeles. Ea este de comun foarte fidelă și durabilă, dar' nu este disponibilă.

Memoria mecanică recere mult timp și multă osteneală, căci ideile fiind legate numai pe din afară au lipsă de multă recepțiune până-când se întărește din destul legătura între ele.

În mod mecanic memorisează copiii rugăciunile, odată-unul, poesii, ș. a.

II. *Memorie judițioasă* numim acea memorie, care leagă ideile după cuprinsul și înțelesul lor. Memoria judițioasă este de preferit, pentru-că ideile legate după cuprinsul și înțelesul lor, aderează mult mai tare una către alta, prin urmare produc o legătură mai intimă. Ea e în stare reproduce un șir de idei începînd de ori-unde, și în ori-ce rînd. Până-când memoria mecanică se bazează pe legea consistenței și a succesivității, memoria judițioasă se bazează pe *pricepere*.

Ea este dintre toate cea mai fecundă pentru cultura spirituală și pentru viața peste tot.

Cu toate însă că memoria judițioasă pentru însușirile ei e să fie preferită celei mecanice, totuși nici acesteia nu 'i-se poate disputa dreptul de a figura și ea în viața noastră spirituală, avînd a conserva și a reproduce, precum e știut nume, numeri, formule și chiar reguli, ce nu pot fi cuprinse în memoria judițioasă.

III. *Memorie ingenioasă* numim acea memorie, care leagă memoriile cele mai neasemenea și le reține în sine. Adese-ori se întîmplă că unele idei după conținutul lor nu stau în nici un raport, și nu se pot lega nici după cuprinsul, nici după înțelesul lor, în casuri de acestea memoria ingenioasă caută pe cale mai îndepărtată și prin invențiuni ingenioase legătura de asemănare aproape așa de intimă, precum e cea dintre ideile omogene. Ea devine astfel a fi oarecum mijlocitoare între memoria mecanică și cea judițioasă, și poate să facă cele mai bune servicii, dacă mijloacele inventate pentru combinarea ideilor eterogene sînt în adevăr calificate de a ușura reproducerea lor.

Memoria în genere este de mare însemnătate pentru dezvoltarea spiritului. Ea trebuie să rețină ideile din cari fantasia și mintea își combinează noțiunile, sentențele și concludsiunile sale. Memoria păstrează ideile prin cari se apercipează cele de nou venite. Ea este oarecum magazinul spiritual al omului. »*Tantum scimus quantum memoria tenemus*«, adică: atîta știm cât ținem în memorie.

Despre cultivarea memoriei în numărul viitor.

George Cătună.

Cum să fie foaia școlastică?

Și cum să fim noi față cu ea?

Luncșoara, 23 Dec. 1898.

Toate corporațiunile să îngrijesc de afacerile și buna lor prosperare, spre care scop aplică toate mijloacele posibile. Cu cât mai mult ar trebui să se îngrijească de bunăstarea și înaintarea sa cea clasă, în a cărei mână e pus viitorul unei națiuni și dela care depinde înaintarea poporului: clasa învățătorilor.

Învățătorul este acela care formează caracterul indivizilor și prin ei a națiunii. Astăzi nu lancea și pușca sînt mijloacele de apărare contra celui-ce voește a răpi ce ai mai scump, ci cultura de multe feluri, câștigată în școală și afară de școală, dela cei chemați. Lupta de azi e mai mult pe terenul cultural, eară nu pe câmpul de bătaie ca odinioară. Luptătorii sînt învățătorii, ear' cetățile întărite sînt școalele. Aceasta o recunosc în timpul de azi toate popoarele luminate. E timpul să o recunoască și poporul nostru român, și se vadă cum vînează după școale cei-ce pricep, că *școala e centrul cultural al unui popor*.

Astăzi numai prin școală poate ajunge la o stare mai bună un popor. Spre acest scop ar trebui să jertfească mai mult ori-cine de cât pentru ori-ce. Ear' pe învățători să cuvîne a-i pîrtini în nisuițele lor nobile din toate puterile. Că așa fac și alte neamuri cari au ajuns la deplină convingere, că învățătorul e cel mai mare binefăcător al tinerei generațiuni.

Tocmai din aceste motive îmi ridic și eu glasul atît către *țeranul român*, cât și către *intelenți*, ca să iee exemplu dela alte neamuri culte și se pîrtinească pe cei mai mari binefăcători ai mlădițelor lor, pe *învățătorii sei*, cari apoi vîzînd că națiunea recunoaște osteneala muncitorilor sei, pentru jertfele aduse pe altarul națiunii își vor câștiga mai mare *îndemn* și zel întru împlinirea sublimiei lor chemări.

Să se desbrace dară toți de păreriile cele învechite avute despre »dascălul« făcut din cantor ori crăznic, căci pe atunci așa a fost lumea; nu se recerea atîta carte. Astăzi cu totul altcum stau lucrurile.

Dacă pozițiunea ce o ocupă învățătorul în societate pretinde recunoștință și pîrtinire, învățătorul din toate puterile să se nisuiască a-și câștiga recunoștința prin exemple vrednice de frumosa lui pozițiune, prin cultura sa pedagogică, atît în școală la cei-ce îi crește, cât și în societate, a cărei priviri sînt îndreptate asupra sa.

Aceste însă nu se pot ajunge numai stînd cu mâinile în sîn, fără lucru, cum zice Românul nostru. Ci prin muncă continuă, arătînd lumii însemnătatea educațiunii. Spre acest scop trebuie să ne asociem toți la olaltă, tineri și bătrîni, căci toți avem una și aceeași sarcină.

Deci precum avem lipsă de *pînea de toate zilele*, așa avem lipsă și de un *organ pedagogic național*, fără deosebire de confesiune, care deosebire confesională pentru noi Românii n'are altă însemnătate, numai a slăbi puterile poporului Român prin astfel de separări

și bigotism. E timpul să se înființeze, pe vieață fără încetare, o foaie pedagogică, care să lucre pentru cauzele învățătorului român. Mare bucurie 'mi-a stîrnit ideea răspîndită de *Câmpeanul* și alți colegi, în mult prețuita *Foaia Poporului* a cărei abonent sînt dela întemeierea ei — de a redacta o foaie pedagogică.

Păreri deosebite nu sînt, nici nu trebuie să fie, ci *cuvîntul trup se se facă*.

Eu ca upul ce fac parte din corpul didactic, îmi dau părerea în următoarele:

Organul pedagogic să se dea ca supplement la *Foaia Poporului*, ca cea mai răspîndită, și mai națională foaie care trebuie să între în casa fiecărui Român cu simțăminte adevărate. A se redacta astfel ca se aibă un format plăcut ca învățătorii să o poată lega deosebit ca un op pedagogic-didactic (*Foaia Poporului* se poate lega întregă, că multe bune se cuprind ea. La sfîrșitul anului vom da un registru al tuturor articolelor, economice, pedagogice, literari etc. *separat*, ca ușor să afle omul ceea-ce vrea. *Red*).

Fiind foaie pedagogică, a-i da un titlu pedagogic, care să fie vecinic, scriind și alte foi pedagogice dintr'însa, să o poată amintî ca organ pedagogic a învățătorilor români din Transilvania și Ungaria, cu titlu deosebit.

A se alege un comitet de redactare dintre învățătorii nostri mai experți cu un redactor în frunte, care să fie răspunzător anume pentru foaia pedagogică, cum sînt vrednicii inv. I. Dariu, I. Pop Reteganul, R. Simu ș. a.

Foaia să nu lucre pentru interese separate confesionale, ci numai pentru interese comune ale tuturor învățătorilor români de pretutindenea.

A se alege din toate tractele protopopești învățători însuflețiți pentru cauză, cari să lucre pentru interesul foii, dînd diferite știri școlare, și lucrînd pentru susținere și apărarea intereselor ei, *împreunănd pe toți învățătorii, români sub un steag*, și făcîndu-i cunoscuți cu cauza pentru care trebuie a jertfi tot.

A se publica tot felul de lucruri de interes școlar-didactic, lecțiuni practice, disertațiuni, rapoarte școlare, date statistice, reforme noue, ce s'ar face, bibliograffii de-ale pedagogilor și bărbăților de școală cu portretele pentru a se însufleți din faptele lor și a-și câștiga fiecare îndemn de a lucra cu zel pentru scopul ce-l urmărește ș. a.

Avem dovezi triste de apunerea unor foi pedagogice redactate cu o mare pricepere de vrednicii inv. I. Dariu, Pop Reteganul șcl. Cum au fost *Școala și Familia; Convorbiri pedagogice* ș. a., care dacă ar fi existat până astăzi mult ar fi înaintat cauzele învățătorilor.

Din aceste foi am numeri legați pe care cu plăcere îi cetesc și astăzi, dar' durere! durere! n'au putut subsista din cauza indiferentismului.

Arate acum fiecare că este conștînt de sine, abonîndu-se fiecare învățător și îndemnînd și familiile să o aboneze.

Atunci va fi glasul celor-ce scriu în cauză bine primit, și *Foaia Poporului* va primi sarcina cu plăcere, că multe face ea pentru lumina celor-ce o primesc cu drag.

Am scris aceste referitor la foaia învățătorească rugând pe bunul Dumnezeu, ca să lumineze mințile învățătorilor noștri și a poporului român, de a ști prețui învățătura și unindu-și puterile într-o susținere nouă înființându-și foaie, dând fiecare dinarul său, întru luminarea și deșteptarea sa, arătând că este demn de un viitor mai bun și mai strălucit. Pe care îl doresc din inimă.

Petru Cipou, inv. rom.

Plugușorul anului 1899.

— Dedicatie învățătorilor noștri. —

Am plecat la cântători

Pe la domnii învățători

Trăgând plugul după noi

Fără cai și fără boi

Să arăm pe lângă casă

La moșia cea frumoasă,

Unde scaiul și mohorul

Au cuprins mai tot ogorul!

— Mînați mîi!

— Hăi... hăi.

Noi sîmînță nu-o să dăm

Tot pe ei o să-i rugăm

S'arunce sîmînță bună

După legea cea străbună,

Ca 'ntr-o lună, într-o vară

Să 'ncolțească, să răsară

Recoltă mîndră, frumoasă

De eare țeara-i setoasă.

— Mînați mîi!

— Hăi... hăi.

Să răsară feți frumoși

Devotați și credincioși,

Care vor servi cu dor

Neamul lor în viitor.

Să răsară copilii

Ce cu cinste, cu credințe

În inime să sîdească

Dor de nația românească.

— Mînați mîi!

— Hăi... hăi.

Să răsară inimi pline

De noblețe, dor de bine

Pentru țeară și popor...

Nu tot pentru punga lor.

Caractere-adeverate

Unde teamă, lașitate,

Să nu poată-n veci străbate

Ca-n cea mai tare cetate.

— Mînați mîi!

— Hăi... hăi.

Aruncînd așa sîmînță

Dascălilor cu puțință

Le va fi de îndreptat

Destrăbălarea din sat.

Nația le va fi datoare

A ei reorganizare.

Ear' noi fără-a cere bani

Le urăm la toți: Mulți ani.

— Mînați mîi!

— Hăi... hăi.

După C. Teodoru.

Răvașul școlii.

La mormîntul unui dascăl.

În rîul de mai nainte am spus că la înmormîntarea învățătorului I. Frățilă, din Săncel (l. Blaj), a ținut o frumoasă cuvîntare tînerul învățător Dem. Lazar Todoran. Eată o parte din această cuvîntare:

Plîngeți și jeliți, voi poporeni ai acestei frumoase comunități, căci învățătorul vostru I. Frățilă a trecut la vecinicie. Sufletul lui ajungînd în cer laudă pe Dumnezeu cu cântări și se roagă pentru fericirea voastră.

Plîngeți și voi surcele tinere — mlădițe ale României — voi școlari din această comună, căci binevoitorul și învățătorul vostru iubit de voi a trecut din această lume. Rugați-vă cu rugăciunile voastre cele îngerești pentru sufletul lui.

Jelimu-te și noi colegii tîi, învățătorii din acest district protopopesc gr.-cat. al Biei, — noi, cari amar am fost loviți de soarta fatală, ca în timp de 2 săptămîni să pierdem 2 colegi tineri.

Jelimu-te și te plîngem, căci:

»N'avem destule lacrimi să plîngem a ta moarte Dar' plîngem cu speranța c'odată-n cer departe Bînd ânger al tîu suflet fericit-l vom găsi.«

— Și acum mergi, suflet curat, zboară în regiunile cerești și cazii înaintea tronului d-zeesc și te roagă pentru cei-ce te jlesc.

Roagă-te pentru sf. biserică și școala la cari ai servit, ca providința divină să le scutească de calamitățile acestui veac.

Roagă-te pentru scumpa ta țeară și pentru mult cercatul popor românesc din care ai făcut parte.

Roagă-te și pentru colegii tîi iubiți, cari rămân mîhnîți pentru pierderea ta, căci și ei se roagă la al tîu mormînt și zic: »Doamne așează sufletul lui unde toți dreptii se odihnesc.«

Cvîncevenalele învățătoarești.

Una din chestiile cele mai însemnate la ordinea zilei a fost și este aceea a cvîncevenalelor învățătoarești, cari încît pentru învățătorime, au fost foarte de dorit și le merită, dar' de altă parte pentru comunele parohiale ele sînt și vor rămîne o sarcină grea. Foaia învățătorilor populari *Néptanítóké Lapja* în nr. 52 din 1898 se ocupă cu această chestie și cu deosebire arată că adausul cvîncevenal încă se socotește la pensiune și că este în interesul învățătorilor, ca înșiși să se îngrijească a-și câștiga documentele de lipsă și pe baza lor a cere dela locurile competente să le asigure îndreptățirea la pensiune și după această sumă.

Vom reveni.

O contesă — învățătoare. Acum de curînd o tîneră fată de 18 ani, contesa *Mariana Harrach*, fiica contelui Alfred Harrach a depus la Viena examenul de învățătoare cu succes eminent. Mariana Harrach este cea dintîiu aristocrată, care 'și-a câștigat diploma de învățătoare și va pași pe frumoasa carieră învățătoarească.

Foi pedagogice. În urma mișcării pornite de învățători în »*Tribuna*« și »*Foia Poporului*« s'a pus pe lucru și comitetul central din Blaj al Reuniunii învățătorilor gr.-cat din archidieceasă. În ședința din 10 Ianuarie n. comitetul a hotărît să edee o *foaie pedagogică*, care va apăre de 2 ori pe lună și va costa 3 fl. la an. Va începe să apară la 1 Febr. v.

Astfel vom ave deodată două foi curate pedagogice. Le dorim vieață lungă și spornică.

»Foaia pedagogică«. Apare în Sibiu la 1 și 15 a fiecărei luni. Abonamentul: 1 an 3 fl., o jumătate de an 1 fl. 50 cr. Pentru România 10 lei. Anul III., nr. 1 din 1 Ianuarie 1899 are următorul cuprins: Invitare de abonament. — P. S. S. dl Ioan Mețianu, episcop al Aradului, ales arhiepiscop și metropolit. — Examenele școlare, de Dr. I. Stroia. — Modele de lecțiuni: Pășania unui copil lenes, lecție din cetit, de Dr. I. Stroia. — Din literatura școlară. — Informațiuni: Adunarea generală a »Reuniunii învățătorilor din districtul Sibiului«. — Felurimi. — Corespondență.

Din România. În zilele 28—30 Dec. v. s'a ținut în Ploești un congres al învățătorilor rurali. Au participat peste 150 învățători. În 3 ședințe au discutat despre unificarea școlilor. S'a pus temelie unei societăți a tuturor învățătorilor, care să edee și o revistă școlară.

CRONICĂ.

Daruri bisericeii. Ni-se scrie din Feneșul-săsesc: Văduva *Anica Oltean* nasc. *Sălejan*, a dăruit sf. bisericii din loc 3 fețe de masă în preț de vre-o 18—20 fl. și 2 lumini mari în preț de peste 4 fl. Răposatul ei soț deasemenea a fost dăruit sf. bisericii un rit în preț de 1000 fl., ear' 150 fl. în bani gata. De atunci a mai dăruit marimoasa văduvă mai multe obiecte prețioase la sf. biserică. Deci numai mulțumită îi putem aduce.

Vrednic lucru de urmat, căci cine dă lui își dă. Feneșul-săsesc, la 12 Ianuarie 1899. În numele senatului bisericesc și a întregii comunități:

Ioachim Pop,

învătător.

Cor și bibliotecă în Boziaș. »Gazetei Trans.« 'i-se scrie din *Boziaș* (lângă D.-St.-Mărtin), că tînerul învățător *G. Săbău* a pornit laudabila mișcare de a forma un cor și o bibliotecă populară. Corul este deja înființat, și a cântat frumos în sărbătorile Crăciunului. Pentru înființarea bibliotecii lucrarea urmează cu zel. Dl învățător Săbău, pentru a aduna sumele trebuincioase de bani, a colindat cu corul în comună și jur, adunînd o sumă frumoasă. Ar fi de dorit, ca nisuițele de felul acesta să fie spriginite de fruntașii din popor. Despre aceasta nici nu ne îndoim. Rămîne, ca inițiatorii acestei frumoase mișcări să meargă statornic înainte.

† **Moș Țarină.** Cine a umblat vre-odată prin fruntașia comună românească Poiana-Sibiului cu greu se poate să nu fi văzut ori să nu fi auzit despre *Moș Țarină*. Așa numiau toți pe distinsul fruntaș al comunei: *Dumitru Șufană Țarină*. El era doar' cel mai prețuit între bătrînii satului, căci era vîrstnic, peste șeptezeci, și era bogat mare, și era cuminte și frumos bătrîn. Figură uriașă, athletică, vînjos și agil cu toată bătrîneța, și cu toate-că un picior nu-l slujea chiar bine, și mergea cam trăgănat. Dar' era bine făcut, sănătos, alb la pîr, ca argintul, și rumen în obraji ca un trandafir pe zăpadă... Și vesel la purtare, dulce la graiu, și înțelept la vorbă era moșul, plin de pilde și de pățanii, de să-l tot ascultî...

Acum s'a stîns această mîndră figură de opincar inteligent! A dispărut. Dedicăm această notiță memoriei lui, căci bună inimă românească avea și era înfocat naționalist, ca un tîner... Căți dintre luptătorii naționali mai tineri nu vor resimți un sincer regret la această veste tristă. Căci cu tinerii îi plăcea lui să povestească. Era tîner la inimă septaugenarul bătrîn.

Născut din părinți săraci D. Ș. Țarină 'și-a câștigat cu propria sa trudă avere frumoasă. A fost episcop-cassar la biserică în decurs de 16 ani; a fost cassar la »Mielul«, cassă de păstrare, de când s'a înființat. A murit în vîrstă de 73 ani și a fost înmormîntat Marți, în 27 Dec. st. n. a. trecut. A avut înmormîntare frumoasă, că însuși protopopul Mercurei, *Ioan Droș*, a slujit alături de 7 preoți.

Fruntașul opincar, a lăsat 1000 fl. bisericeii, ca să-și folosească în scopuri de binefacere. Fie-și memoria binecuvântată!

Nenorocire. Un cas trist s'a întâmplat în comuna Muntele-Băișoarei (lângă Iara). Subjudele comunal Ioan Grozav Țolea a fost la vânat de căprioare cu un alt sătean. Ortacul seu a văzut o căprioară, și îndată a început a-și pregăti pușca. Nu știu cum a întors pușca, cum n'a întors-o, destul că pușca se goleşte în cap la subjudele comunal, care a rămas mort.

La auzul acestei nenorociri toată comuna și împrejurimea a fost înduișată, căci subjudele a fost omul cel mai bun din comună.

Pe nenorocitul, care era om deștept, abonent al »Foi Poporului«, îl deplânge soția cu mai mulți prunci și un frate.

† **Consulul Balș.** Primum trista știre, că *Alexandru C. Balș*, consulul României la Budapesta, a răposat Vineri în Budapesta, în etate de 37 de ani, după lungi suferințe.

Din volnicile gendarmilor. Ni-se scrie din jurul *Albei-Iulie*, că în comuna *Țelna* gendarmii au arestat pe un anume *George Feneșeriu*, bănuț că ar fi furat nește oi, și trei zile l-au purtat prin păduri, după-ce apoi l-au adus legat la *Alba-Iulia*. Ajuns la marginea orașului, bietul om s'a aruncat în lacul dintre oraș și M. Partoș, și s'a înecat. Cadavrul mortului a fost scos din apă, și s'a făcut cercetarea apoi a fost înmormântat, fără-ca tribunalul să fie fost avisat din partea poliției despre trista afacere. Dacă e așa, chestia e foarte gravă; fiindcă e întrebare, că oare omul, legat fiind, putut-a să sară singur în lac, peste brațele podului pe care se afla? Prin urmare, o cercetare din partea tribunalului să impune chiar și acum.

Altă volnicie. Proprietarului din *Berghin*, *Adolf Ionas*, i-a pierit din casă o sumă de 230—240 fl. S'au rechiriat imediat cinci gendarmi, cari au arestat doi Români bănuți a fi făptuit furtul. Opt zile au stat ținuți oamenii închiși în *Berghin*, fără a se face arătare tribunalului despre aceasta, ear' după opt zile unul a fost pus în libertate, celalalt trimis cu escortă la *Alba-Iulia* și predat judeului de instrucție. Guvernul maghiar poate fi mândru de faptele gendarmiei sale.

Un Român în Madagascar. S'ar părè de necrezut — și totuși lucrul e adevărat.

Bucur Pop, fiul dlui Nicolae B. Pop, comerciant în București (de fel din Brașov), a luptat timp îndelungat în Madagascar, ca soldat în legiunea străină a Franciei, pentru a supune populațiunile sălbatice și rebele din marea și frumoasa insulă din Oceanul-indic.

Curajos și energic, Românul Bucur Pop, care făcuse și campania Francezilor din Tonkin, a ajuns în Madagascar la gradul de sergent-major, ear' astăzi, cu pieptul plin de decorații, se află în școala de oficeri dela St.-Maixant.

N'ar fi de mirat — și noi o dorim din inimă — ca după-cum în secolul

acesta un Român din Sulina a ajuns admiral al flotei chineze, ear' un doctor român din Transilvania, cu numele Constantin Pomuțiu, ministru plenipotențiar al Statelor-Unite la Petersburg, — pe tinêrul Pop de azi să-și vedem într'o zi general francez în cine știe ce colonie a Republicei.

Nu ne-ar mira chiar ca după-cum Românul Pomuțiu a lăsat acum vre-o 7 ani o avere de milioane în Statele-Unite ale Americii, să cetim într'o zi în presa străină despre întinsele domenii din Madagascar ori altă colonie franceză ale generalului francez Bucur Pop!

Grație mijloacelor de comunicațiune de astăzi, vom avè de sigur și noi, Românii, peste o sută de ani milionarii nostri în America, Africa, Australia și Asia. Și adecă de ce nu? Înainte cu vre-o 10 ani cel mai mare comerciant de ceaiu din Peking, capitala Chinei, era tot un Român.

Dela academia maghiară de științe. Gazetele din capitala țerei publice ordinea de zi a ședinței, pe care a ținut-o secția matematică a academiei maghiare de științe. Conform programului, va vorbi: noul membru ordinar *Steindl Imre*, membrul corespondent *Laufenauer Károly* și membrul ordinar *Schuller Alajos*. Cum vedeți, toți trei sunt Maghiari neași. Bravo ție academie — maghiară!

Hoți în biserică. Din *Bistrița* ni-se scrie, că niște făcători de rele au intrat în noaptea Anului-Nou în biserică gr-cat. de acolo, spărgând ușa cu sêcurea, și au furat lada bisericeii, în care se aflau treizeci de fl. bani și mai multe documente. Lada s'a găsit spartă, în o grădină din apropierea bisericeii; banii lipsiau din ea, ear' documentele erau lăstate în pace. Poliția urmărește făptuitorii, dar' până acum fără succes.

Cumpărare de insule! Din *Washington* se depeșează, că oficiul de externe al Uniunii are informații pozitive, că imediat după proclamarea păceii grupa insulelor *Caroline* va trece în posesia Germaniei, prin cumpărare. Germania a cumpărat insulele dela Spania cu câteva milioane de marce.

Piese noue. Au apărut următoarele piese, pe cari le recomandăm cetitorilor nostri, cari se ocupă cu muzica: *Prosit*, polca franceză și »*Sërba Chinezilor*«, pentru pian (prețul 1 fl.) »*Mai am un singur dor*« pentru voce și piano. »*Preste vîrfuri trece luna*«, cor bărbătesc. »*De-aș avè*«, cor bărbătesc (prețul 1 fl.), toate de *Guilelm Șorban*.

Badea Cârțan a făcut earăși o călătorie lungă. De astă-dată a fost prin Egipt și la *Ierusalim*, unde s'a închinat la sf. mormânt. În *Ierusalim* a fost, pe când petrecea acolo împêratul Germaniei Wilhelm II. Din *Ierusalim*, Cârțan s'a reîntors prin Grecia și apoi pe la *Români Macedonia*, la cari s'a oprit mai mult. Badea Cârțan, vecinicul nostru țeran-călător, una gândește și cu straița în spinare cutreeră țeri și mări.

Cas de moarte. Din Brașov ni-se scrie, că *Dumitru D. Constantin*, de acolo,

a încetat din viață, în etate de 32 ani, după o scurtă dar' grea suferință de abia 3 zile, Vineri în 1 Ian., st. v., la orele 2¹/₂ d. p., fiind împărțit cu sfintele taine și lăsând în urmă-i soția și 2 fetițe mici, părinți, frați și alte rudenii întristate.

— Din *Uzdin* ni-se scrie că fruntașul *Costa Puia*, jude al 2-lea în *Uzdin*, membru al comitetului parochial, a răposat în 27 Decembrie v. 1898 în vîrstă de 61 ani împărțit fiind cu sf. taine a muribunzilor. Răposatul a fost petrecut la mormânt de aproape întreagă comuna. S'a distins între țărănimea noastră prin o viață națională-bisericească. S'a întrepris de multe ori pentru țeranii nostri chiar și înaintea ministrului de agricultură, când a fost în deputațiune la el pentru pământurile dominale. A ajutat sărăcimea din loc, fiind un suflet blând. D-zeu să-l odihnească în pace.

Szász Domokos, șovinistul episcop reformat din Cluj a murit. Ungurii au îndurat o mare pierdere prin moartea episcopului Szász; biserica reformată din Ardeal însă știe că a scăpat acum, de risicul ce i-l procura Szász prin faptul că juca la bursă cu averea bisericeii.

Mulțumită. În sînul comunei noastre bisericești de un timp încoaci, simțemîntul de pietate care amorfise, a reînviat, căci șirul evlavioșilor binefăcători, pe zi ce merge să înmulțesc. Dl *Nicolae Costanici*, măiestru lăcătar din loc, vîzînd lipsa unei porți la cimiterul nostru, s'a pus de a construit o poartă de fer cu mult gust, în valoare de 70 fl. și a donat-o pe seama cimiterului; ear' bêtрана văduvă *Maria Avramescu*, a jertfit o îmbrăcăminte pentru analog, în valoare de 25 fl. În fața acestor binefaceri atât de frumoase și demne de imitat, nu putem sta indiferenți, ci venim și pe această cale a aduce stim. binefăcători în numele comitetului parochial adâncă noastră mulțumită, rugînd pe bunul Dumnezeu, ca să le răsplătească cu darul seu pentru aceste fapte atât de creștinești. *Orșova*, la 22 Decembrie v. 1898.

George G. Ioanovits, pres. com. par. **Traian Hențu,** not. com. par.

Prețul bucatelor. Săptemîna aceasta au fost prețurile bucatelor următoarele:

În Cluj: maja metrică de grâu 8 fl. 60 până la 9 fl. 60 cr.; sêcara 7 fl. 60—80 cr.; cucuruz 3 fl. 20—4 fl. 10 cr.; ovês 4 fl. 80—5 fl.; orz 5 fl. 20—6 fl.

Fênul: un car cu câte 4—15 fl.; paie 2—3 fl.

În Arad: Grâul cu 10 fl. 20—10 fl. 25 cr.; sêcară: 8 fl.—8 fl. 15 cr.; Orzul: 6 fl. 10—6 fl. 40 cr.; Ovêsul: 5 fl. 70—6 fl. 10 cr.; cucuruz (porumb) vechiu 5 fl. 55—5 fl. 60 cr.; cucuruz nou 4 fl. 50—4 fl. 60 cr.

POSTA REDACȚIEI.

E. B. în Arad. Epistola d-voastră am adresat-o la locul destinat, de unde vi-se va răspunde.

Nic. T. în Zorl. m. Poesiile se vor publica în curînd. În privința tipăririi te adresează la tipografia »Aurora« în Gherla (Szamosujvár) și la librăria Ciurcu în Brașov.

I. Tr. în Mih. Vom da mereu povețele, ce ne ceri despre cărcimărit. Vê rugăm a lăți foaia în satul d-voastră.

Ioan M. S. în Sebeșul-sășesc. Cere tot dela »Asociațiune« din suma dată dela stat pentru stipendii, de oare-ce cele dela »Transilvania« din București s'au sistat.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrieu Balteș.** Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: **V. H. Dressnandt.**

La „Tipografa“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Ăcest op, care se extinde pe 216 pagini, cu prinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

Pürner Nándor,

Kleinpest-Budapesta,

fabrică de oleiu, păcură (duhod), rășină și produse de unsoare, unsoare consistentă pentru mașine; unsoare pentru caré, oleiu pentru mașini, hârtie pentru coperișuri și produse de păcură.

Fluidul conservativ pentru cai L. V. Petroczky's „Üditő nedo“.

Prețul 1 fl. 20 cr., se capătă în toate farmaciile.

[4] 1-2

Agenți capabili se caută.

Agenți capabili se caută.

Corespondența în limba germană, engleză și franceză.

1899

Abonamentele se primesc numai pe un an întreg anticipativ solvite.

1899

Pe anul 1899 va apăre numai una singură edițiune (nu două ca până acum) din „Revista Ilustrată“

Pe anul 1899 va apăre numai una singură edițiune (nu două ca până acum) din

„Revista Ilustrată“

Foaie enciclopedică literară în mărime de 2 coale de tipar, plus una învâitoare elegantă și va costa pentru Austro-Ungaria 6 fl., — pentru România și străinătate 17 fr.

Manuscrisele și banii de prenumerațiune sânt a se trimite la administrațiunea REVISTEI ILUSTRATE în Sajó-Solymos, u. p. Nagy-Sajó.

Din **Revista Ilustrată** de pe anul I. mai avem unele exemplare complete și le vindem cu un scăzământ de 10% dela prețul lor. De asemenea avem un mare număr de

ilustrațiuni și portrete de interes național executate pe carton de lux foarte frumos — o adevărată podoabă pentru casa fiecărui Român și vindem bucata numai cu **25 cr. v. a.**

Voci din public.

Din miile de aprețieri ce le avem la mână lăsăm să urmeze acestea trei:

Dlui Ioan Baciu, editor la „Revista Ilustrată“ în Șoimoș. Am primit broșura a II-a din frumoasa a D-V. Revistă, cuprinsul ei mi-a aprins mai mult dorul de scumpa mea patrie, de consătenii mei Selișteni. Dar' m'a intristat lipsa broșurei I. de este vre-un greu în bani vi-l restitui De ș'a epușat broșura I. hârtie ordinară în schimbul diferinței trimiteți-mi broșura I. hârtie de lux. Vă voi mai face abonamente. Iași, 18/III 1898. **D. Poppa Selișteanu.**

Prea onor. D-le Baciu! Am primit „Revista Ilustrată“. Numărul de probă a făcut o impresie de tot plăcută asupra mea. Vă gratulez deci din inimă la ideea salutară de a eda o foaie ilustrată, cred că ea va fi îmbrăoșată de toți Românii știutori de carte cu mare căldură, și cu inimă drăgălașe. Mă abonez pe un an la ed. de salon. Cernăuți, 7/III 1898. **Dr. Ioan Pascan,** preot gr.-or.

An die Redaction der „Revista Ilustrată“ in Șoimuș. Als ich heurigen Sommer einen Touristen-Ausflug nach Odessa machte, fand ich eine interessante und schöne Nummer der „Revista Ilustrată“ in einem Bistritzer Cafféehause vor und notirte mir deren Adresse auf. Haben Sie, bitte, die Güte, mir eine Probenummer davon zu senden. **Ergebenst Árpád v. Jengy-Szabó.** Hatvan, 24/X 1898.

Dorind de a înfrumuseța foaia noastră cu portretele inteligenților noștri dela orașe și dela sate de toate țagmele, apoi a meseriașilor și economilor mai de frunte, apelăm la sprijinul D-lor de a se înscrie înre abonamții Revistei noastre și a ne trimite pe lângă prețul de prenumerațiune încă 5 cor. ane și câte o fotografie de a D-lor înerezită, precum și datele biografice și noi în schimb le vom da câte 24 portrete zin-ografice pe carton de lux, vom înfrumuseța și foaia noastră cu câte un portret de acestia, năsuindu-se de a face cunoscută întregă lumea românească publicinții ceilor și înlesnind prin aceasta mijloacele de a pute publica cu timp câte o monografie ilustrată de a instrinilor, reunitilor, comunelor, protopopiatelor și dioceseselor noastre etc.

1899

Colectanții primesc tot al 6-lea exemplar gratis.

1899

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de
George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum
cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șase
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumuse.

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat,
pe hârtie fină de carton; sânt foarte potrivite
tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei“,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea Stuparilor săteni

de

Romul Simu învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Asociației rom. de agricultură din comitatul Sibielului“

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei
cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit
în literatura stupăritului. Broșura este scrisă
pe un frunț învățător, stupar priceput. Ea
trătează pe scurt tot de ce are trebuință un
stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii
pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

„CONCORDIA“

societate comercială pe acțiuni, Sibiu.

Filială în Făgăraș en gros și detail.

Depozite en gros Căneni (România) și Alba-Iulia.

Branșa de coloniale.

Zăhar, cafele fine, delicatose de saison și brânzături de tot felul,
chocoladă și cacao, ciaturi (thea) veritabile și bisquits fini, precum și
pesmeți, romuri veritabile de Jamaica și Cuba cognacuri adevărate
francezești și indigene.

Mare deposit de vinuri naturale indigene dela 40 cr. litrul în sus.

Vinuri veritabile de Bordeaux, Malaga, Madeira, Oporto și Xeres, cham-
pagne francezească adevărată precum și indigeană. Liqueruri străine
și din țeară. Țuică bătrână, sligoviță, țescovină și rachiu de trebere.

Mare deposit de făină de Bănat excelentă.

Deposit bine asortat de ape minerale.

Iere moi și proaspete. Iere roșii. Rahat de „Bellavista“ Halva.
Luminari de ciară, stearină, parafină și de seșu. Singurul deposit al
fabricii de luminari de stearină Moessner & Mersing din Galați (România).

Branșa de textil și manufactură.

Mare deposit și bine asortat în țesături de in și bumbac, pichet,
barchent (de vară și de iarnă).

Garnituri de masă, serviete și prosoape.

Băsmale veritabile de Irlanda. — Șifon, Oxford, Ocreton, Pânzături.

Bumbacuri de împletit, croșetat și brodat.

Lână răsucită și bircă.

Mătăsuri de cusut și brodat în colori veritabile dela Dollfus-Mieg & Co.
Mühhausen i/E., cea mai renumită din lume.

Cămeși pentru bărbați și pentru turiști. Gulere, mangete și cravate.

Mare sortiment de ciorapi pentru bărbați, dame și copii.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

[2351] 6—

Unicum.

Cine procurează cu bani gata 10 exemplare din Căli darul
portativ comp. de I. Baciș, primește „Revista Ilustrată“
de pe anul curent gratis.

Unicum.

Căli darul purtativ se poate procura numai dela autorul Ioan Baciș
preot în Săjő-Solymos, u. p. Nagy-Săjő

Unicum.

Cine procurează cu bani gata 6 exemplare din Căli darul
portativ de I. Baciș, primește „Revista Ilustrată“ de pe
anul trecut gratis. [3] 1—2

Unicum.